

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SOCJALNEJ

z dnia 8 sierpnia 1997 r.

w sprawie orzekania o niezdolności do pracy do celów rentowych.

Na podstawie art. 25 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267, z 1984 r. Nr 52, poz. 268 i 270, z 1986 r. Nr 1, poz. 1, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 i 192, z 1990 r. Nr 10, poz. 58 i 61, Nr 36, poz. 206, Nr 66, poz. 390 i Nr 87, poz. 506, z 1991 r. Nr 7,

poz. 24, Nr 80, poz. 350 i Nr 94, poz. 422, z 1992 r. Nr 21, poz. 84 i Nr 64, poz. 321, z 1994 r. Nr 74, poz. 339 i Nr 108, poz. 516, z 1995 r. Nr 4, poz. 17, z 1996 r. Nr 100, poz. 461, Nr 136, poz. 636 i Nr 147, poz. 687 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 93, poz. 569) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Orzekanie o niezdolności do pracy osób ubiegających się o świadczenia przysługujące na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym i ubezpieczeniu społecznym oraz o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych należy do zadań lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej „lekarzem orzecznikiem”.

2. Lekarz orzecznik działa w oddziale Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej „Zakładem”.

3. Lekarzem orzecznikiem może być lekarz, który:

1) jest specjalistą w szczególności w zakresie następujących dziedzin medycyny: chorób wewnętrznych, chirurgii, neurologii, psychiatrii, medycyny pracy, medycyny społecznej, oraz

2) odbył przeszkolenie w zakresie ustalonym przez naczelnego lekarza Zakładu.

§ 2. 1. Lekarz orzecznik wydaje orzeczenie na wniosek:

1) właściwej komórki (jednostki) organizacyjnej oddziału Zakładu — w sprawach świadczeń przysługujących na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym, o ubezpieczeniu społecznym lub o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych,

2) organów rentowych innych niż określone w pkt 1 — w sprawach rentowych należących do ich właściwości.

2. Wniosek o wydanie orzeczenia powinien zawierać:

1) imię i nazwisko, datę urodzenia oraz miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie,

2) określenie celu wydania orzeczenia i wskazanie okoliczności, które lekarz orzecznik obowiązany jest ustalić.

3. Do wniosku powinna być dołączona dokumentacja obejmująca:

1) zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza, pod którego opieką lekarską znajduje się osoba ubiegająca się o świadczenie,

2) wywiad zawodowy zawierający charakterystykę rodzaju i miejsca pracy,

3) dokumentację medyczną i rentową oraz inne dokumenty mające znaczenie dla wydania orzeczenia, a w szczególności dokumenty, o których mowa w § 8, kartę badania profilaktycznego, dokumentację rehabilitacji leczniczej lub zawodowej.

§ 3. 1. Lekarz orzecznik wydaje orzeczenie na podstawie bezpośredniego badania osoby ubiegającej się o świadczenie i posiadanej dokumentacji.

2. Lekarz orzecznik może wydać orzeczenie również bez badania osoby ubiegającej się o świadczenie, jeżeli

li posiadana dokumentacja jest wystarczająca do wydania orzeczenia.

3. Lekarz orzecznik może, przed wydaniem orzeczenia, zlecić uzupełnienie dokumentacji, w szczególności o opinie lekarza konsultanta lub psychologa albo o wyniki badań dodatkowych lub obserwacji szpitalnej.

4. Lekarz konsultant i psycholog wydają opinie na podstawie bezpośredniego badania osoby ubiegającej się o świadczenie oraz analizy dokumentacji medycznej i zawodowej.

§ 4. 1. Oddział Zakładu kieruje osobą ubiegającą się o świadczenie w wyznaczonym terminie na badanie przez lekarza orzecznika, lekarza konsultanta, psychologa lub na obserwację szpitalną.

2. W razie niestawienia się osoby wezwanej na badanie bez uzasadnionych przyczyn, wezwania na badanie w nowo wyznaczonym terminie dokonuje się za zwrotnym poświadczeniem odbioru, informując o skutkach niestawiennictwa.

3. Jeżeli stan zdrowia, stwierdzony w zaświadczeniu lekarskim, uniemożliwia osobie ubiegającej się o świadczenie osobiste zgłoszenie się na badanie, może ono być przeprowadzone w miejscu pobytu tej osoby za jej zgodą.

4. Niezgłoszenie się na badania lub obserwację bez uzasadnionej przyczyny lub niewyrażenie zgody, o której mowa w ust. 3, powoduje odstąpienie od dalszego postępowania w sprawie.

§ 5. Przy ocenie niezdolności do pracy zarobkowej bierze się pod uwagę łącznie:

1) charakter i przebieg procesów chorobowych oraz ich wpływ na stan czynnościowy organizmu,

2) sprawność psychofizyczną organizmu oraz stopień przystosowania do ubytków anatomicznych, kalektwa, skutków choroby,

3) posiadane kwalifikacje, wiek, zawód, wykonywane czynności i warunki pracy oraz możliwości dalszego wykonywania pracy zarobkowej,

4) możliwość przywrócenia zdolności do pracy przez leczenie i rehabilitację lub przekwalifikowanie zawodowe.

§ 6. 1. Celowość przekwalifikowania zawodowego orzeka się, jeżeli osoba ubiegająca się o świadczenie trwale utraciła zdolność do pracy zarobkowej w dotychczasowym zawodzie i może odzyskać zdolność do pracy po przekwalifikowaniu.

2. Przy ocenie celowości przekwalifikowania zawodowego przepisy § 5 stosuje się odpowiednio.

§ 7. 1. Lekarz orzecznik może orzec o okolicznościach uzasadniających przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego, jeżeli osoba ubiegająca się o rentę z tytułu niezdolności do pracy spełnia warunki wymagane

do uzyskania świadczenia rehabilitacyjnego, określone w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

2. Jeżeli osoba ubiegająca się o świadczenie rehabilitacyjne nie spełnia warunków wymaganych do uzyskania tego świadczenia, określonych w przepisach, o których mowa w ust. 1, lekarz orzecznik stwierdza, czy osoba ta jest niezdolna do pracy lub czy celowe jest poddanie jej przekwalifikowaniu zawodowemu.

§ 8. Lekarz orzecznik przy orzekaniu jest związany:

- 1) orzeczeniem wojskowej komisji lekarskiej w zakresie:
 - a) związku zranień, kontuzji i innych obrażeń lub chorób z działaniami wojennymi lub mającymi charakter wojenny ze służbą wojskową albo z przymusowym zatrudnieniem żołnierzy zastępczej służby wojskowej,
 - b) związku śmierci żołnierza z działaniami wojennymi lub mającymi charakter wojennych albo ze służbą wojskową oraz związku śmierci ze służbą wojskową żołnierza zwolnionego ze służby, jeżeli śmierć nastąpiła w wojskowym zakładzie leczniczym,
- 2) decyzją organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie stwierdzenia choroby zawodowej,
- 3) ustaleniami dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy o braku możliwości przekwalifikowania zawodowego,
- 4) orzeczeniem lekarza uprawnionego do przeprowadzania badań w zakresie zdolności do pracy na stanowiskach związanych z bezpieczeństwem ruchu kolejowego.

§ 9. 1. Lekarz orzecznik ustala przewidywany okres niezdolności do pracy, biorąc pod uwagę charakter i stopień naruszenia sprawności organizmu oraz rokowania odzyskania zdolności do pracy.

2. Jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy, lekarz orzecznik orzeka o trwałej niezdolności do pracy.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie ograniczają uprawnień osoby niezdolnej do pracy do zgłoszenia wniosku o przeprowadzenie badania w celu ustalenia wyższego lub niższego stopnia niezdolności do pracy.

4. W razie orzeczenia o celowości przekwalifikowania zawodowego ze względu na niezdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie przepisy ust. 1 i 2 nie mają zastosowania.

§ 10. 1. Organ rentowy, nie później niż na trzy miesiące przed ustaniem prawa do renty z tytułu okresowej niezdolności do pracy, pisemnie zawiadamia osobę uprawnioną o terminie wstrzymania wypłaty oraz o warunkach przywrócenia prawa do tego świadczenia.

2. Do wniosku o przywrócenie prawa do renty, o której mowa w ust. 1, powinno być dołączone za-

świadczenie o stanie zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenie wydane przez lekarza, pod którego opieką lekarską znajduje się ta osoba.

§ 11. 1. Bezpośredni nadzór nad prawidłową, zgodną z przepisami prawa i zasadami orzecznictwa o niezdolności do pracy, działalnością lekarzy orzeczników sprawuje główny lekarz orzecznik oddziału Zakładu.

2. Główny lekarz orzecznik oddziału Zakładu poza kwalifikacjami, o których mowa w § 1 ust. 3, powinien posiadać co najmniej 5-letnią praktykę w zakresie orzecznictwa lekarskiego.

3. Bezpośredni nadzór polega w szczególności na:

- 1) kontroli orzeczeń pod względem merytorycznym i formalnym,
- 2) analizie odwołań wniesionych od decyzji organu rentowego w sprawach dotyczących orzecznictwa o niezdolności do pracy,
- 3) przedstawianiu naczelnemu lekarzowi Zakładu wniosków dotyczących orzeczeń wymagających rozpatrzenia w trybie zwierzchniego nadzoru,
- 4) przedstawianiu stanowiska z zakresu orzecznictwa o niezdolności do pracy w sprawach, w których toczy się sądowe postępowanie odwoławcze,
- 5) prowadzeniu szkoleń lekarzy orzeczników w zakresie orzecznictwa o niezdolności do pracy oraz sprawdzaniu i stwierdzaniu ich kwalifikacji w tym zakresie.

§ 12. Główny lekarz orzecznik oddziału Zakładu przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia lekarzowi orzecznikowi, jeżeli w odwołaniu, o którym mowa w § 11 ust. 3 pkt 2, wskazano na istotne nowe okoliczności faktyczne lub dołączono nowe dowody nie znane lekarzowi orzecznikowi w dniu wydania orzeczenia, a mogące mieć wpływ na wynik orzeczenia.

§ 13. 1. Zwierzchni nadzór nad wykonywaniem orzecznictwa o niezdolności do pracy sprawuje w imieniu Prezesa Zakładu naczelnny lekarz Zakładu.

2. Zwierzchni nadzór polega w szczególności na:

- 1) analizie i kontroli prawidłowości i jednolitości stosowania zasad orzecznictwa o niezdolności do pracy przez lekarzy orzeczników,
- 2) udzielaniu wyjaśnień oraz prowadzeniu szkoleń w zakresie orzecznictwa o niezdolności do pracy,
- 3) zatwierdzaniu kandydatur na stanowisko głównego lekarza orzecznika oddziału zakładu.

3. Jeżeli w toku kontroli, o której mowa w ust. 2 pkt 1, lub przy rozpatrywaniu wniosków, o których mowa w § 11 ust. 3 pkt 3, naczelnny lekarz Zakładu stwierdza, że istnieje uzasadnione podejrzenie co do zgodności orzeczenia ze stanem faktycznym lub zasadami orzecznictwa o niezdolności do pracy, może:

- 1) zlecić uzupełnienie dokumentacji lekarskiej lub zawodowej, w szczególności przez skierowanie osoby, której orzeczenie dotyczy, na badanie przez lekarzy konsultantów, psychologa, na badania dodatkowe lub na obserwację szpitalną,
 - 2) przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia przez lekarza orzecznika.
4. Naczelnny lekarz Zakładu może zlecić lekarzowi orzecznikowi rozpatrzenie sprawy niezależnie od jego właściwości miejscowej.

§ 14. Tracą moc:

- 1) rozporządzenie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 5 sierpnia 1983 r. w sprawie składu komisji lekarskich do spraw inwalidztwa i zatrudnie-

nia, trybu postępowania, trybu kierowania na badanie przez te komisje oraz szczegółowych zasad ustalania inwalidztwa (Dz. U. Nr 47, poz. 214 i z 1990 r. Nr 37, poz. 210),

- 2) rozporządzenie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 10 stycznia 1984 r. w sprawie sposobu powoływania i zasad wynagradzania członków komisji lekarskich do spraw inwalidztwa i zatrudnienia oraz lekarzy działających w zakresie orzecznictwa inwalidzkiego (Dz. U. Nr 3, poz. 18, z 1987 r. Nr 32, poz. 170 i z 1989 r. Nr 22, poz. 121).

§ 15. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 1997 r.

Minister Pracy i Polityki Socjalnej: *T. Zieliński*